Lietas Nr. 130038614
Lietas arhīva Nr. 104AA-0020-16/20

SPRIEDUMS
Rīgā, 2016.gada 26.janvārī

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesnesis G.Kveska
tiesneses L.Šteinerte un I.Vīgante

izskatīja rakstveida procesā administratīvā pārkāpuma lietas materiālus sakarā ar /pers. J.G./ iesniegto apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2015.gada 9.aprīļa spriedumu, ar kuru /pers. J.G./, personas kods /personas kods/, atzīta par vainīgu un sodīta par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.[15]panta otrajā daļā paredzētā pārkāpuma izdarīšanu.

Aprakstošā daļa

2014.gada 27.februārī Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes jaunākais inspektors E.Pudņiks sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu Nr. PA961675 par to, ka 2014.gada 27.februārī plkst.19.12 Rīgā, vadītāja /pers. J.G./ pa Veldres ielu no Tebras ielas puses Malienas ielas virzienā vadīja automašīnu /TL marka/ B9 Tribeca ar reģistrācijas numuru /tr.lidz.Nr./ atrodoties alkohola reibumā ar minimālo alkohola koncentrāciju 0,75 promiles izelpā, kas konstatēts ar alkometru AlcoQuant 6020 Nr.A107499, kas atbilst alkohola koncentrācijai asinīs.

Protokolā Nr. PA961675 norādīts, ka ir pārkāpts Ceļu satiksmes noteikumu 39.12.punkts, par ko atbildība paredzēta Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk LAPK) 149.[15]panta otrajā daļā.

Protokolam Nr. PA961675 pievienota vadītāja apliecība Nr. AA778393, lēmums, protokols un akts par mantas izņemšanu un nodošanu glabāšanā, kā arī norādīts, kur vadītājai jāierodas uz administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanu (lietas 28.-29.lpp.).

Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Satiksmes administratīvo pārkāpumu izskatīšanas biroja (SAPIB) Administratīvās nodaļas priekšniece T.Kokina ar 2014.gada 28.februārī pieņemtu lēmumu /pers. J.G./ par LAPK 149.[15]panta otrajā daļā paredzētā pārkāpuma izdarīšanu sodīja ar naudas sodu 450 (četri simti piecdesmit) *euro* apmērā, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 12 (divpadsmit) mēnešiem (lietas 27.lpp.).

/pers. J.G./ minēto lēmumu apstrīdēja un Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes (VP RRP KPP) priekšnieka vietnieks A.Pumpurs 2014.gada 8.aprīlī pieņēma lēmumu, ar kuru atstāja negrozītu SAPIB Administratīvās nodaļas priekšnieces 2014.gada 28.februāra lēmumu (lietas 15.-22.lpp.).

/pers. J.G./ par minēto lēmumu iesniedza sūdzību un ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2015.gada 9.aprīļa spriedumu /pers. J.G./ sūdzība tika noraidīta un atstāts negrozīts VP RRP KPP priekšnieka vietnieka 2014.gada 8.aprīļa lēmums Nr.821 (lietas 82.-94.lpp.).

Pirmās instances tiesa spriedumā atsaucoties uz LAPK 289.[13]panta trešās daļas regulējumu atzinusi, ka iestādes lēmumā ietvertais pamatojums attiecībā uz administratīvā pārkāpuma sastāvu un sūdzības iesniedzējas vainu šī administratīvā pārkāpuma izdarīšanā konkrētā lietā, ir pareizs un pietiekams, līdz ar to tiesai nav nepieciešams to pārvērtēt un vēlreiz analizēt.

Spriedumā konstatēts, ka lietā ir iegūti pierādījumi, ar kuriem pamatots pārsūdzētais lēmums, ka sūdzības iesniedzēja ir izdarījusi LAPK 149.[15]panta otrajā daļā paredzēto administratīvo pārkāpumu. Tiesa spriedumā atzinusi, ka iestādes lēmumā pilnīgi un vispusīgi izvērtēti visi lietā esošie pierādījumi izskatot administratīvā pārkāpuma lietu atbilstoši LAPK prasībām, līdz ar ko tiesa pilnībā pievienojusies 2014.gada 8.aprīļa lēmuma Nr.821 motivācijai.

Pirmās instances tiesa norādījusi uz Ministru kabineta noteikumos Nr.15 "Kārtība, kādā nosakāma alkohola koncentrācija asinīs un izelpotajā gaisā un konstatējams narkotisko vai citu apreibinošo vielu iespaids" (turpmāk tekstā – MK noteikumi Nr.15) noteikto kārtību alkohola koncentrācijas pārbaudei transportlīdzekļa vadītājam izelpotajā gaisā.

Pirmās instances tiesa, ņemot vērā MK noteikumos paredzēto pārbaudes kārtību, ir uzskatījusi, ka nav pamats atzīt, ka attiecībā uz /pers. J.G./ šī kārtība nav tikusi ievērota, jo viņa labprātīgi piekritusi policijas darbinieka veiktai pārbaudei ar portatīvo ierīci, kā arī veiktās pārbaudes rezultātiem, par ko liecina viņas paraksts uz pārbaudes protokola.

Spriedumā norādīts, ka ne LAPK normas, ne MK Noteikumi Nr.15 neparedz pienākumu policijas amatpersonai izskaidrot personai, kurai tiek veikta attiecīgā pārbaude, tiesības piekrist vai nepiekrist pārbaudes rezultātiem. Šādu izvēli persona izdara pēc savas iniciatīvas, pēc kā policijas darbiniekam ir jārīkojas atbilstoši MK noteikumos noteiktai kārtībai.

Pirmās instances tiesa atzinusi, ka veicot pārbaudi nav konstatēti MK noteikumos 4.punktā norādītie apstākļi, tādēļ /pers. J.G./ nosūtīšanai pārbaudes veikšanai uz medicīnisko iestādi nav bijis pamata, līdz ar to /pers. J.G./ tiesību aizskārums, veicot pārbaudi, nav konstatējams.

Spriedumā norādīts, ka iepazīstoties ar alkometra ražotāja papildus sniegto informāciju par mērierīces darbību, secināms, ja mērījumi ilgāku laiku

tiek veikti pasīvajā režīmā, tas nekādā veidā neietekmē mērījumu precizitāti aktīvajā režīmā.

Pirmās instances tiesa atzinusi, ka nav pamata atcelt iestādes lēmumu (lietas 82.- 94.lpp.).

Par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2015.gada 9.aprīļa spriedumu /pers. J.G./ (turpmāk - sūdzības iesniedzēja) ir iesniegusi apelācijas sūdzību, kurā norāda, ka pirmās instances tiesas spriedums būtu atceļams un lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai.

Sūdzībā norādīts, ka policija kā procesa virzītāja nav izpildījusi savu pienākumu savlaicīgi viņai izskaidrot tiesības pieprasīt atkārtotas analīzes, līdz ar ko ir tikušas ierobežotas viņas tiesības uz efektīvu aizstāvību.

Sūdzības iesniedzēja uzskata, ka nepareizi ir tiesas secinājumi sprieduma 11.lappuses 1.rindkopā, par to, ka policijai nebija pienākums viņai izskaidrot tiesības neparakstīt transportlīdzekļa vadītāja pārbaudes protokolu, līdz ar to šis tiesas viedoklis ir pretējs tiesību doktrīnai, cilvēka pamattiesībām un tiesu nolēmumos paustajām atziņām.

Sūdzības iesniedzēja atsaucoties uz 2005.gada 11.janvāra MK Noteikumiem Nr.15 norādījusi, ka viņa nav tikusi informēta un viņai nav izskaidrotas tiesības nepiekrist alkometra rezultātiem un kādā veidā viņa var realizēt visas savas tiesības.

Sūdzībā norādīts uz tiesu praksi saistībā ar medicīniskajā pārbaudēm, kuras ir atzītas par vienīgo likumā pieļaujamo veidu, kā persona var aizstāvēt savas tiesības izmeklēšanas procesā. Norādītas divas lietas, kurās personas tikušas attaisnotas (2013.gada 21.marta Rīgas apgabaltiesas spriedums lietā Nr.142153011 4.lpp., 2011.gada 7.jūnija Administratīvās apgabaltiesas spriedums lietā Nr.A42619009 15.punkta pēdējā rindkopa).

Sūdzībā norādīts, ka pārkāpuma protokolā nav norādes, ka bez LAPK 260.pantā noteiktajām tiesībām, būtu izskaidrotas citas tiesības, līdz ar ko nevar tikt attaisnota paviršа un nepilnīga pārkāpuma procedūras norises fiksēšana.

Sūdzības iesniedzēja uzskata, ka transportlīdzekļa vadītāja pārbaudes protokols rada maldinošu iespaidu, jo nav atstāta iespēja pašam vadītājam atzīmēt savu variantu par attieksmi pret pārbaudi, tātad ir nepamatoti ierobežotas vadītāja attieksmes paušanas iespējas attiecībā uz policijas veikto pārbaudi. Tiek radīts maldīgs iespaids, ka vadītāja vienīgā un obligātā iespēja ir tikai piekrist pārbaudes rezultātiem, lai gan nepastāv nekādi ierobežojumi personai pieprasīt pārbaudi medicīnas iestādē, kā mērķis ir nodrošināt iespēju apstrīdēt sākotnējos mērījumus kompetentā iestādē, iegūstot precīzākus pārbaudes datus.

Atsaucoties uz Satversmes 90.pantu sūdzības iesniedzēja uzskata, ka attiecīgo tiesību neizskaidrošana, kā dēļ viņa nezinājusi kā tās izmantot, uzskatāma par būtisku procesuālu pārkāpumu, kas liedz piemērot sodu. Šajā sakarā sūdzībā norādīts, gan uz Satversmes tiesas, gan Administratīvās rajona tiesas nolēmumiem, kā arī publikācijām žurnālā "Jurista vārds" un Eiropas Savienības direktīvas 2012/13/ES 3.pantu.

Sūdzības iesniedzēja norādot uz LAPK 243.pantu, uzskata, ka alkometra mērījumi nav pieļaujami pierādījumi.

Sūdzības iesniedzēja uzskata, ka lietā esošais policista E.Pudņika ziņojums nav derīgs pierādījums, jo tā ir pastarpināta liecība. E.Pudņika ziņojums ir tapis pēc viņas sūdzības, bet pārbaudes protokolu ir sastādījusi D.Ozola.

Sūdzībā analizēts Latgales apgabaltiesas 2013.gada 27.decembra spriedums lietā Nr.112025613, kurā policijas darbinieku ziņojumi ir novērtēti kā viņu subjektīvi apgalvojumi.

Sūdzībā norādīts, ka nav tikušas nogaidītas 15 minūtes pēc pēdējās alkohola lietošanas, kas atbilstoši alkometra instrukcijās norādītajam sagroza tā rādījumus. Kā vienīgais pierādījums par alkohola ietekmi ir alkometra izdrukas un šajā sakarā saskaņā ar LAPK 243.pantu sūdzības iesniedzēja secinājusi, ka to ticamība ir ierobežota un līdz ar to soda piemērošana ir nepamatota.

Sūdzības iesniedzēja atsaukusies uz nevainīguma prezumpciju, Satversmes 92.pantā noteikto un šajā sakarā norādījusi uz tiesu praksi attiecībā uz pierādījumu novērtēšanu.

Sūdzības iesniedzēja lūdz atcelt Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2015.gada 9.aprīļa spriedumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai.

Motīvu daļa

Saskaņā ar LAPK 289.^{21}pantā noteikto, apgabaltiesa apelācijas sūdzību izskata koleģiāli triju tiesnešu sastāvā, rakstveida procesā un ievērojot šā kodeksa divdesmit trešajā „a" nodaļā noteikto tiesvedības kārtību. Tiesa pēc savas iniciatīvas var pieņemt lēmumu par apelācijas sūdzības izskatīšanu tiesas sēdē, par to paziņojot administratīvā pārkāpuma lietas dalībniekiem ne vēlāk kā divas nedēļas pirms paredzētās lietas izskatīšanas.

Tiesas kolēģija uzskata, ka iesniegto sūdzību, var izskatīt rakstveida procesā, izvērtējot lietas materiālus.

Tiesas kolēģija novērtējusi apelācijas sūdzības motīvus un pārbaudījusi lietas materiālus atzīst, ka Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2015.gada 9.aprīļa spriedums ir atstājams negrozīts.

Kā izriet no iesniegtās apelācijas sūdzības kopējā satura, sūdzības iesniedzējas iebildumi pret policijas darbībām administratīvās lietvedības gaitā ir saistīti ar policijas darbinieku rīcību alkohola koncentrācijas konstatēšanas gaitā un uzreiz pēc tās, kā arī ar atsevišķu pierādījumu (policijas darbinieka E.Pudņika ziņojums) izmantošanas pieļaujamību pierādīšanas procesā. Sūdzības iesniedzēja uzskata, ka pieļautie pārkāpumi ir tādi, kuru rezultātā administratīvā pārkāpuma lieta būtu atkārtoti izskatāma pirmās instances tiesā.

Tiesas kolēģija, tāpat kā pirmās instances tiesa, pēc lietas materiālu izvērtējuma atzīst, ka lietā nepastāv strīds par administratīvā pārkāpuma protokolā aprakstītā pārkāpuma notikšanas vietu, laiku, kā arī faktu, ka sūdzības iesniedzēja līdz tā apturēšanai, ir vadījusi transportlīdzekli Subaru B9 Tribeca ar reģistrācijas numuru /tr.lidz.nr./. Tiesas kolēģijas ieskatā, netiek arī apstrīdēts fakts, ka sūdzības iesniedzēja pirms transportlīdzekļa apturēšanas bija lietojusi alkoholu, - pēc pašas apgalvojumiem ir izdzērusi glāzi dzirkstošā vīna.

Apelācijas sūdzībā netiek izteikti iebildumi pret policijas transportlīdzekļa apturēšanas vietā veiktās pārbaudes gaitu, līdz brīdim, kad ir tikuši veikti abi mērījumi izmantojot portatīvo ierīci alkohola koncentrācijas noteikšanai AlcoQuant 6020, un transportlīdzekļa vadītājai pārbaudes protokola pilnīgai

noformēšanai bija jāparaksta šis pārbaudes protokols. Sūdzības iesniedzējas ieskatā, šajā brīdī no policijas darbinieku puses bija jāseko policijas darbinieku skaidrojumiem par to, ka sūdzības iesniedzēja var nepiekrist šiem pārbaudes rezultātiem.

Tiesas kolēģija uzskata, ka šāda sūdzības iesniedzējas aizstāvēšanas pozīcija ir balstīta uz nepareizu izpratni par Ministru kabineta 2005.gada 11.janvāra noteikumu Nr.15 "Kārtība, kādā nosakāma alkohola koncentrācija asinīs un izelpotajā gaisā un konstatējams narkotisko vai citu apreibinošo vielu iespaids" (turpmāk – Noteikumi) normām.

Minēto Noteikumu 2., 3. un 4.punkta kopējā jēga ir sekojoša, - 1) Valsts policijas darbinieks izsaka uzaicinājumu veikt pārbaudi izmantojot portatīvo ierīci alkohola koncentrācijas noteikšanai, 2) transportlīdzekļa vadītājs sniedz mutisku atbildi, ar kuru piekrīt pārbaudes veikšanai vai atsakās to veikt, 3) atkarībā no transportlīdzekļa vadītāja saņemtās atbildes tiek uzsākta pārbaudes procedūra vai transportlīdzekļa vadītājs divu stundu laikā tiek nogādāts ārstniecības iestādē medicīniskās pārbaudes veikšanai.

Lietas materiāli nepārprotami norāda, ka sūdzības iesniedzēja ir izdarījusi izvēli un piekritusi pārbaudes veikšanai pēc Valsts policijas darbinieka izteiktā uzaicinājuma.

Nav apšaubāms, ka Noteikumu 4.punkts dod tiesības transportlīdzekļa vadītājam arī nepiekrist jau veiktās pārbaudes rezultātiem, kas, savukārt, dod tiesības Valsts policijas darbiniekiem transportlīdzekļa vadītāju divu stundu laikā nogādāt ārstniecības iestādē medicīniskās pārbaudes veikšanai. Taču izskatāmajā lietā nekas neliecina, ka sūdzības iesniedzēja nebūtu piekritusi šiem pārbaudes rezultātiem un uz pārbaudes protokola ir redzams viņas paraksts. Par transportlīdzekļa vadītāja paraksta nozīmīgumu atsevišķi ir norādīts Noteikumu 9.punktā – "*Transportlīdzekļa vadītāja paraksts uz darbinieka aizpildītā protokola apliecina, ka attiecīgais vadītājs piekrīt veiktās pārbaudes rezultātiem*". Transportlīdzekļa vadītāja pārbaudes protokola veidlapas forma tieši izceļ pārbaudītā vadītāja paraksta nozīmīgumu, jo parakstu uz šī dokumenta nav pieļaujams tulkot divējādi. Paraksts var tikai apstiprināt pārbaudes rezultātus un jebkurā citā gadījumā protokols var palikt bez paraksta.

Tādējādi ir uzskatāms, ka aizpildīts un parakstīts protokols ir atzīstams par dokumentu, kas apstiprina normatīvajā aktā noteiktajā kārtībā veiktas pārbaudes faktu un attiecīgus tās rezultātus.

Tiesas kolēģija uzskata, ka Noteikumos pietiekami skaidri ir sniegts izelpotā gaisa pārbaudes kārtības procesuālās gaitas apraksts un tajā nav vietas, kurā vadoties no apelācijas sūdzībā sniegtās interpretācijas, būtu jānotiek kādām Valsts policijas darbinieku darbībām, kas ir saistītas ar tiesību izskaidrošanu transportlīdzekļu vadītājiem. Tiesas kolēģijas secinājums ir analoģisks pirmās instances tiesas izdarītajam atzinumam - šāds pienākums Valsts policijas nav uzlikts.

Faktu, ka sūdzības iesniedzējai nav tikušas skaidrotas iespējas nepiekrist pārbaudes rezultātiem, kā rezultātā būtu veicama medicīniskā pārbaude ārstniecības iestādē, nevar saistīt ar Latvijas Republikas Satversmes 90.panta noteikto tiesību pārkāpumu. Šāda izpratne par minēto Latvijas Republikas Satversmes normu atbilst tikai tās burtiskajam tulkojumam.

"*Pirmais nosacījums, kas izriet no Satversmes 90.panta, ir tiesību normu publiska pieejamība: valstij ir pienākums iepriekš publicēt visus normatīvos aktus, lai visas tās jurisdikcijā esošas privātpersonas varētu objektīvi zināt un paredzēt, kāda norma tiks piemērota noteiktais tiesiskai attiecībai.*

No otras puses no aplūkotā tiesību normu objektivitātes principa loģiski un pašsaprotami izriet, ka normas nezināšana neatbrīvo personu no atbildības par tās pārkāpšanu, ja vien valsts iepriekš spērusi visus tās saprātīgi gaidāmos soļus, lai padarītu šīs normas saturu viņai objektīvi pieejamu" (Autoru kolektīvs. Latvijas Republikas Satversmes komentāri. VIII nodaļa. Cilvēka pamattiesības. Latvijas Vēstnesis 2001.g. 66.lpp.).

Noteikumi, kuri regulē transportlīdzekļa vadītāja pārbaudes gaitu, uz pārkāpuma izdarīšanas brīdi bija spēkā jau faktiski 10 gadus, tie ir publiski pieejami un apstāklis, ka sūdzības iesniedzēja ar to saturu nebija iepazinusies, nekādā veidā neietekmē viņas atbildību izskatāmajā administratīvā pārkāpuma lietā.

Saistībā ar citiem apelācijas sūdzības argumentiem tiesas kolēģija uzskata, ka policijas inspektora E.Pudņika ziņojums ir uzskatāms par attiecināmu un pieļaujamu pierādījumu, neskatoties uz to, kad tas ir ticis sastādīts. Atbilstoši LAPK 214.pantā noteiktajam, lietas par administratīvajiem pārkāpumiem, kas paredzēti LAPK 149[15].panta otrajā daļā izskata un sodus piemēro Valsts policijas amatpersonas. Tiesas kolēģija uzskata, ka Valsts policijas amatpersonas, kuras pieņem lēmumu par sodu uzlikšanu vai pārskata šos lēmumus (šajā gadījumā T.Kokina un A.Pumpurs), policijas iekšējās lietvedības gaitā, ir tiesīgas pieprasīt no policijas darbiniekiem informāciju par notikuma apstākļiem un vērtēt to lēmumu pieņemšanas procesā.

Sūdzības iesniedzējas versija par to, ka viņa bija lietojusi alkoholu mazāk kā 15 minūtes līdz pārbaudes uzsākšanai, tiesu kolēģijas ieskatā ir izdomājums, kura mērķis ir radīt šaubas par pieņemtā lēmuma pamatotību. Ja apskata lietas materiālus, tad sūdzības iesniedzējas apgalvojumi par it kā tikko lietotu alkoholu pirmo reizi ir minēti viņas 2014.gada 10.marta sūdzībā, tas ir vairāk nekā 10 dienas pēc notikuma. Šis fakts ievērojami mazina šādu apgalvojumu ticamību.

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas spriedums ir tiesisks un pamatots.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.[12]panta otrā daļas 1.punktu, 289.[21]pantu un 289.[22]pantu Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija

nosprieda

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2015.gada 9.aprīļa spriedumu atstāt negrozītu, bet iesniegto sūdzību noraidīt.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā sastādīšanas dienā.

Spriedums sastādīts 2016.gada 26.janvārī.

Tiesnesis G.Kveska

Tiesnese L.Šteinerte

Tiesnese I.Vīgante